

Beleidsplan IBB 2016.

IBB, 2006-2016: Kritische verantwoordelijkheid die Doet....

De aanvragen volgen elkaar snel op, de tijd vliegt. Vorig jaar rond deze tijd (augustus 2014) zaten we met een crew van ca. 15 man in een woning in hartje Gent om de 'summerschool/workshop 'Zwaan kleef aan' uit te voeren n.a.v. de solo show van een van de oprichters van IBB in het SMAK. Trotsheid was ons deel dat IBB alumni -studerende op diverse kunstacademies en MBO opleidingen in NL - nu onze assistenten en begeleiders waren en volwassenen en speels met ons de strijd aangingen met alle wel en wee van engagement en kunst in de publieke ruimte in dergelijke specifieke context. Het beleidsstuk en het vervolg op de visie IBB schreven we gedurende deze intensieve periode. Natuurlijk is IBB een organisch traject en een constructie die doorlopend in beweging is. Omdat toekomstgerichtheid, continuïteit en onze jongeren van grote waarde zijn voor de existentie van IBB, zijn het aanhalen van de contacten, het reflecteren en betrekken van de ervaringen van de alumni van groot belang voor ons.

Teruggekeerde alumni op Curacao vormen nu al medewerkers in ons dagelijkse team en hun participatie in de ontwikkeling van de visie en richting van het IBB is eveneens groeiende. Zij schrijven nu mee, bedenken en bepalen met ons meer en meer de zwaartepunten en plannen van IBB. Dat gaat niet zonder slag of stoot -het is per slot van rekening ook weer een leerproces - en de oprichters van IBB zijn daarom ook veel bezig dit jonge team van medewerkers te coachen, te vormen en aan te sturen. (we stellen ze later nader aan u voor)

De tijd gaat snel (en ook weer niet als je er op een bepaalde filosofische manier over denkt), maar een jaar op een leven en een instituut in de prille groei van haar bestaan is kort. Daarom -de aanvraag van vorig jaar lezende - is nog veel van toepassing van wat we toen te berde brachten. Echter geen voetstootse copy-paste, alleen hier en daar een treffend geformuleerde zinsnede herhalen. De jaarlijkse evaluaties of toelichtingen bij de financiële rapportages vertellen ook veel over de actualiteit en graag verwijzen wij daarnaar. (beleidsstukken als "Ik weet het, jij weet het, maar zij moeten het ook weten" 2013 en "Geduld, tolerantie, humor en doorzettingsvermogen in zake verdere 'vorming' van het IBB" 2014).

Welnu, een nog immer treffende quote van vorig jaar, ook op deze plek:

IBB is een veelomvattend conglomeraat van lagen, nuances, begrippen, bewegingen, karakteristieken, aspecten en ontwikkelingen, die lastig 'uploadbaar' en vertaalbaar zijn in cijfers/percentages, woorden en concepten, ten opzichte van geoliede 'tekentafelmodellen' en of formules van slimme programma en presentatie plannen, maar we wagen het erop. IBB is niet een project met een aanvang en sluitingsdatum, maar een continuerende factor en identiteit van inmiddels noodzakelijk belang en relevantie voor de beeldende kunst van het eiland Curaçao met -in de vaart der volkeren van het eigen borst-tromgeroffel - ook bewezen uitstraling en importantie naar buiten toe, waarbij trajecten van emancipatie, visie voor de toekomst van de beeldende kunst, kwaliteitsverbetering van de kunsten, conservering en collectionering van nieuw erfgoed ingezet zijn en langzaam aan beginnen 'uit te betalen'. Wij trachten middels onderstaande (summiere)

opsomming van allerlei aspecten van onze programmering, te behalen ambities en wat IBB beslaat de commissie een beeld en bewijs te leveren dat de door de jaren heen verleende steun van groot belang is geweest en dat wij -helaas - nog immer grotendeels afhankelijk zijn van deze steun. Alvorens dat te doen, nodigen wij een ieder uit om langs te komen om het IBB in het echt te beleven en in levende lijve het omvattende begrip IBB op te pikken (want opsommen kunnen we allemaal:-)

De vraag naar meetbaarheid, naar scores, maar feitelijk draait de hele aanvraag procedure om de kernvraag of het (breed gedragen) zin heeft om een instituut als IBB te ondersteunen. Voor ons -zult u begrijpen - is dat evident en we zullen trachten u zo goed mogelijk in te lichten -ofschoon taal een wankel en beperkt instrument is in dezen - en niet kortzichtig af te stevenen op opsomming en imponeer-gedrag, maar het onmisbare belang van een plek als IBB in de context van Curacao aan te tonen. Met name alleen al om het vreselijke gegeven dat de lokale overheid momenteel aandacht besteedt aan een nieuw beleid voor cultuur waarin hun concentratie is gericht op traditionele dans, theater, carnaval, muziek, oogstfeest, tambu en folklore. Dus geen beeldende kunst!

Innovatie is een term die past bij onze tijdgeest en in zekere zin ook de kunst van de laatste eeuw kenmerkt. Actie reactie en streven naar onderscheidend en vernieuwend zijn. Ook wij zijn behept met deze 'Sturm und Drang' om alternatief te bieden aan oude systemen/structuren en/of conventies van gewoonte, traditie en routine. Sceptici of pragmatisten zullen zeggen dat het spartelen en buitelingen zijn, want herhaling en wetmatige cycli zijn onderdeel-gevolg van de actie reactie van onze menselijke beperkingen.

Wij staan echter voor naïeve en of ferme vormen/attitudes van geloof in innovatie en verandering. Natuurlijk wordt er veel gecreëerd, geproduceerd en teweeg gebracht, maar grootse dingen en geesten die naar verandering streven zijn zeldzaam. Wij hebben in onze werken heel veel gevisualiseerd en willen het nu omzetten in praktijk die een efficiënte toegevoegde waarde heeft, die niet alleen bij kritiek, ironie of cynisme blijft hangen, maar ook omgezet wordt in daden. En zijn niet de contradicties aan de orde van elk tijdperk en elke dag? Ingest en digest en vertel je verhaal. Waarbij een ander weer beweert dat als je niet kunt denken, vertel je toch ook een verhaal. En weer een ander verafschuwt het verhaal en streeft naar puurheid. Wellicht door alles te zeggen door niets te zeggen. En zo blijken die beperkingen van de mensheid evenzo veel diversiteit, nieuwe concepten en schoonheid op te leveren.

En daar is IBB al meer dan 9 jaar mee bezig. Verdieping, nieuwe mentaliteit, emancipatie, spelen en experiment op maat gesneden voor de jeugd, de samenleving. We bereiden 'trekvogels' voor om de zogenaamde 'vreemde vogels' te durven zijn, erop uit te trekken, maar ook hen bij te brengen dat terugkeer en versteviging van de basis essentiële componenten zijn. Heimkehr, Home coming. Iedere ontwikkeling -zeker zoals wij ze voorstaan met de context van jonge teenagers die getraind worden na te denken over het leven, heden, verleden, toekomst en wat je zou kunnen doen - is kwetsbaar. Zeker een ontwikkeling die inzet op duurzaamheid en vastberadenheid. Wanneer je zoals IBB breed inzet; toegankelijkheid en bemiddeling naar een samenleving die bepaalde cultuur uitingen niet direct als belangwekkend of als prioriteit ervaart, dan heb je een

sterke kern nodig. Voorbeeldfiguren, inhoudelijke referenties, omgang met je kwaliteiten en in zekere zin een beschermde 'niche' die ondanks de obstakels en tegenwerkingen niet gefrustreerd raakt of zich slap aanpast aan de wens van de gemene deler, maar onverlet doorgaat. Daarvoor zijn vertrouwen, loyaliteit en steun nodig en expertise om kwaliteit te waarborgen. Want in een samenleving waar men nog niet veel gewend is, men vooral geruststellende beelden blijft, is het verontrustende nodig, o zo nodig. Het is van existentieel belang!

To be or not to be

Je zou bijna kunnen zeggen dat het meest bekende citaat uit de literatuur, "to be or not to be", afkomstig uit Hamlet (Act II Scene I) geschreven door William Shakespeare, uit het Caribisch gebied afkomstig is, of dat het een referentie is aan het leven, de mentaliteit en de overlevingscultuur en structuur van dit gebied. Het lijkt wel of het Caribisch gebied een filosofische kwestie is zonder een conclusie. Het blijft altijd open, ondoorzichtig en onduidelijk in weerwil van een heldere hemel en stralende keiharde zon. De tradities, normen en waarden, folklore, cultuur en geschiedenis zijn vermengd of worden nog steeds te pas en te onpas gehusseld. De grenzen bestaan niet of ze worden genegeerd en of ontkend.

Door de dagelijkse gebeurtenissen, situaties en structuren, ontstaan door bovengenoemde onduidelijkheden, ga je jezelf afvragen, net als Shakespeare, of het nobeler is om geduldig alle onheil te ondergaan, dat het lot je toewerpt, of valt het te verkiezen om de strijd tegen alle zorgen te beëindigen door jezelf te doden. Dat laatste komt heel dicht bij de alom bekende 'slachtoffer mentaliteit' die doorvloeit naar de 'ik geef het op' gewoonte.

Om het wat inzichtelijker te maken hoe gecompliceerd het in de Cariben kan zijn, geven wij het volgende voorbeeld. Een simpel gezegde als 'Er is altijd licht aan het einde van de tunnel' kan zijn kracht aan betekenis verliezen als gevolg van de referentie/ervaring die de bewoners van het Caribisch gebied hebben met de regelmatige stroomuitval en het gebrek aan onderhoud waarbij de lamp bij kapot gaan niet snel genoeg vervangen zal worden. Dus, het vertrouwen dat het licht functioneert, is er niet. Het is een triviaal voorbeeld dat zijn impact en een nuance heeft, dat langdurig en verstrekkend een bepalende factor kan zijn voor de lokale ontwikkeling, de mentaliteit en de perceptie ten aanzien van verandering.

Sociologische onderzoeken, studies volkenkunde, slavernij-verleden, diaspora en allerhande migratie-problematieken zijn er al bijgehaald om passiviteit en de onverschilligheid in deze contreien aan te tonen. Wij werken dagelijks in de 'keiharde zon' en met de realiteit van deze werkelijkheid en lethargie is niet ons deel.

Het is nu bijna 10 jaar dat wij ervaren dat 50% van onze studenten, dat is 1 op de 7,500 inwoners van Curacao, een gebrek aan ambitie, visie, zelfvertrouwen, kennis en inzicht voor algemene ontwikkeling en motivatie toont. Een voorbeeld is dat je bij de bekendmaking van wie toegelaten is op een academie of vervolgoopleiding je zou verwachten dat er een uitbundige blijdschap en viering zich zal manifesteren. Integendeel je krijgt niks, alleen een gezicht dat je half aankijkt met een blik van so what? Natuurlijk spelen ook aspecten van de pubertijd, je niet bloot geven, cool

blijven, etc. een rol. En gelukkig is er die andere 50% die het tegendeel manifesteert en het in zich heeft om de 'grens over te gaan'.

Toch, als gevolg van de bovengenoemde gebreken heeft men (en natuurlijk generaliseren we hier) geen mentaliteit van onderzoek, studie en lezen ontwikkeld. Gebreken die verdere ontwikkeling, inhoud en kwaliteit in de weg staan. Heel veel bestaat uit veronderstellingen en presumpties en niet vanuit een goed gebaseerde studie, onderzoek, feiten en of kennis van zaken.

Alles wordt klakkeloos overgenomen en nooit werkelijk of persoonlijk onderzocht. De afhankelijke houding wordt hierdoor sterker en dat is ook het geval met passiviteit. Daarom is de noodzaak urgent bij het IBB om niet alleen voor kwalitatieve kunsteducatie te zorgen, maar ook om een flinke portie aan vorming en inhoudelijke groei toe te dienen en het creëren van referenties en inzichten te bevorderen, die als houvast dienen en een basis vormen om groei mogelijk te maken.

Hierdoor kan een engagement tot stand komen dat door andere lagen gaat, waardoor meerdere realiteiten en feiten naar voren komen. Het wordt persoonlijker, complexer en daarmee wordt de wereld van een individu inzichtelijker, toegankelijker en het beeld hiervan eveneens genuanceerder.

Men denkt vaak dat sociaal geëngageerd inhoudt dat je occasioneel met kinderen en of mensen tekent of schildert en dat het direct iets kan betekenen voor de mensen. Of dat, als er maar genoeg 'cross-overs' aan tafel zitten en er breed-uit met veel partijen 'samengewerkt' wordt aan lijvige plannen en mooie readers en websites, er sprake is van engagement. Voor diepgang en sublimatie die een toegevoegde waarde hebben voor de mensen is echte betrokkenheid, continuïteit, loyaliteit en vertrouwen van groot belang. Samen met de andere verantwoordelijkheden die nodig zijn, zoals het eerder genoemde onderdeel vorming, educatie en sociale vaardigheden etc. moet verdieping een normaal gegeven worden in de mentaliteit en het bestaan van de mensen. Een behoefte die tenminste tot de basis-uitrusting behoort van de mensen die wij opleiden. Geen sinecure maar dagelijkse strijd en spel met de omschreven mores, de omgangsvormen in de praktijk. Daar is geen passende theorie voor. Die kan derhalve alleen ontstaan vanuit onze specifieke actieradius (daarover later meer).

Een voorbeeld uit het bovenstaande naar de praktijk van een project in wording voor 2016:

Vaak wordt er teruggekeerd naar het verleden, de nostalgie, het sentiment. De nostalgie die wij herkennen, koesteren en waarderen, vertrouwde gevoelens van een vervlogen periode creëren tegelijkertijd beperkingen alsook mogelijkheden van ruimte en acties. Het vasthouden aan wat we kennen en de angst voor verandering nemen een prominente plek in. Wat er vaak in de achtergrond van de mensen heeft afgespeeld is van grote invloed geweest op hun vorming, opvoeding en educatie. Een achtergrond die als een soort decor in hun levensspel aanwezig is en die verwijzingen geeft naar de elementen die belangrijk zijn en of een referentie geeft van hun bestaan. Een verschuiving van de focus waarbij de concentratie naar wat er op de achtergrond afspeelt de voorgrond gaat vormen, is van grote waarde. Hiermee maak je het geheel open en inzichtelijker voor jezelf, als kunstenaar (leerling) en het individu, de groep, de participant en/of kijker.

Door het naar voren brengen van wat in de loop der tijden ons decor, onze achtergrond is geworden waarin ons dagelijks bestaan zich afspeelt, kun je interactie tot stand brengen waardoor je een flinke gedachtenwisseling kunt veroorzaken. Je creëert hierdoor een natuurlijk platform waarop de partijen gemakkelijker en met meer begrip en inzicht kunnen communiceren. De scheidingslijn tussen kunstenaar en de gemeenschap kan zodanig onderzocht en eventueel verminderd worden. Dit kan ook betekenen dat de beperkingen in interpretaties van wat kunst is, de verwachtingen van het publiek en of deelnemers en de locatie waar de werken of projecten gepresenteerd worden meer mogelijkheden van begrip en groei gaat kennen.

Geruststellende omgeving met verontrustend werk. Een voorbeeld is om een selectie van werken uit de collectie van het IBB naar een straat in een buurt te brengen en om de twee drie dagen naar het volgende huis, de volgende straat. De bewoners leven een tijdje met het kunstwerk in hun directe omgeving. Nadat iedereen in de straat aan de beurt is geweest, wordt er samen met leerlingen en E Fabbrica studenten, eventueel met de makers erbij over hun ervaringen gesproken. Er wordt wellicht van onze zijde een kunsthistorische context geboden en alles wordt gedocumenteerd. Intimiteit die ook breed aandacht zal opleveren via de media. Het proces zal een vervolg aanreiken.

Balance is een bedrijf op Curacao van financiële consultancy. Met hun zijn we een plan aan het bedenken dat vergelijkenderwijs zal gaan zoals het voorgaande, maar nu ook financieel iets zal opleveren. Nu zijn het de klanten van het bedrijf die een leerling ontvangen en die op zijn beurt een werk maakt/levert voor de specifieke locatie van het contact (in het bedrijf of thuis). Ze leven/werken een tijdje met het (kunst)werk, er wordt geïnterviewd en gefilmd. Deze diverse ervaringen worden gecompileerd tot een filmpje (ook door IBB leerlingen gemaakt) dat met het werk getoond zal worden tijdens een veiling bij de festiviteiten van het jubileum van het bedrijf Balance.

Met de hier beschreven benadering proberen we 'site-specific' en direct bij meer bedrijven voet aan de grond te krijgen en en-passant goodwill en sponsoring te bewerkstelligen. Dit is om den drommel niet eenvoudig omdat de rijken eerder toegeven aan sponsoring van grote events met main-stream amusementswaarde. Bijvoorbeeld de equivalent van het Rotterdams Jazzfestival dat jaarlijks op Curacao plaatsvindt. Over de Curaçaose overheid, het jarenlange beleid en daarmee de verwante mentaliteit doen wij elders een boekje open. Toch daarvan een pijnlijk voorbeeld: Met een van onze laatste residenties eerder dit jaar Frans Franciscus en de minister van justitie Navarro kwamen wij tot een prachtige deal: Frans zal zijn schilderij van een zwarte Madonna met zwart kindje Jezus in witte Adidas met veel bling bling uitvergroten en i.s.m. IBB studenten op de nieuwe jeugdgevangenis achter het terrein van IBB schilderen. De minister heeft IBB bezocht, zeer veel waardering uitgesproken en enthousiasme betoond, de communicatie over het budget is tot een akkoord gekomen via de mail, de declaratie gestuurd....maar tot op heden, na drie herinneringen nog geen cent gezien en wij moeten dit prachtige project uitstellen. IBB is op dit moment het enige instituut op Curaçao dat bovenstaande probeert te vertegenwoordigen en te bemiddelen i.z. de visuele creativiteit. Waar jongelingen zich mogen (en moeten) bezig houden met kritische problemen; hun preoccupaties

mogen (en moeten) testen, uit de kast mogen komen, risico's dienen te nemen, nieuwsgierigheid een grondhouding moet worden, zich met 'het donkere' mogen (en moeten) bezighouden en de eerder genoemde kwetsbaarheid van ontwikkeling en innovatie begeleid wordt. We zouden kunnen weggelaten worden – zoals bij vele gesteldheden en disciplines in deze maatschappij – met beneden de maat en middelmatigheid. Echter, daar zijn we zelf waakzaam en scherp op om dat niet te laten gebeuren.

Staf

Daarbij zijn ondergetekenden ook niet alleen verantwoordelijk voor de inhoud van de programmering en de innovaties. Ondergetekenden zijn ook gevoelig voor routine en gewoontes. Niet voor consolidatie, want IBB is niet af en we werken aan iets nieuws en dan ben je eigenlijk nooit tevreden. De jonge aanwas in het team veroorzaakt nieuwe energie, innovatieve krachten en andere interpretaties en beleving. Ze zijn jong en flexibel en geven ook ruimte aan ons om te blijven 'acteren' in de verschillende decors. Even voorstellen ons volledige Curaçaose team: Derika Bernadina; algemeen manager sinds 2010 en de enige niet kunstenaar in ons team. Ze is onze strenge jonge gastvrouw, verantwoordelijk voor veel. Vooral financiën, de boekhouding en de 'huishouding' van IBB. Tevens is ze ons eerste aanspreekpunt.

Omar Kuwas liep in 2007 stage bij IBB vanuit een media IT opleiding uit Den Haag en is sinds 2008 onze IT man, die ook zijn creativiteit en professionaliteit heeft gevonden in de (analoge) fotografie

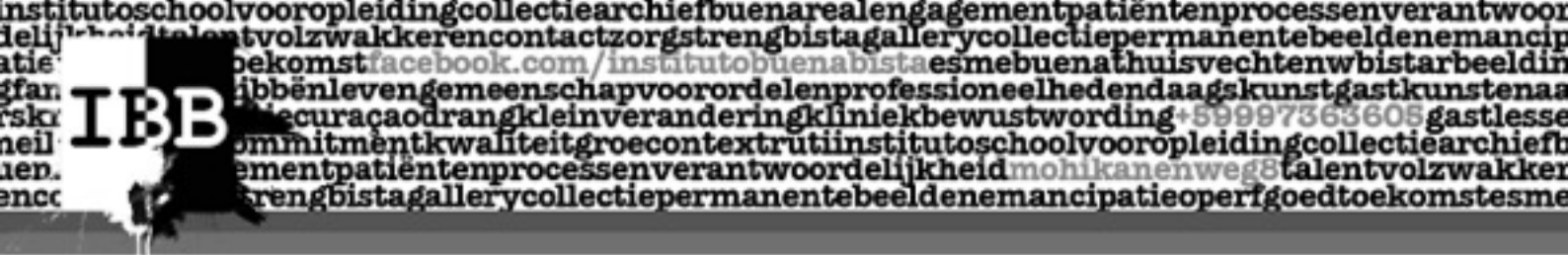
Avantia Damberg die aan de Rietveld studeerde en in 2008 AIR was bij IBB. Sinds het begin van dit jaar geeft ze les bij IBB en is o.a. verantwoordelijk voor de sociale media en de PR.

Fiona Henriquez studeerde vorig jaar af aan de KABK en ze is teruggekeerd op Curacao en bij IBB en vindt haar weggetje in ons team. Zij vormt met MJ-Marvi Johanna Zapata onze jonge alumni, die eigenlijk master-studeren bij IBB en tegelijk allerlei onderwijs ervaring opdoen. MJ deed de Rietveld en is iets langer terug en samen met Fiona begeleiden zij voor het tweede jaar de uiteindelijke 'short list' port-folio studenten met hun respectievelijke toelatingen.

Ondergetekenden coachen hen, houden functioneringsgesprekken en wekelijks is een van hen verantwoordelijk voor de teammeeting en schrijft de notulen. Wekelijks brieven zij ons wat ze gedaan hebben en wat hun persoonlijke weekplanning is. Het ons op de hoogte stellen middels een planning gaat nog een stap verder. Ze moeten doelen gaan bepalen die ze met hun planning willen bereiken. Het moet niet alleen bij doelen blijven maar ze moeten het ook gaan uitvoeren om het verschil tussen iets op papier zetten en uitvoeren meer te gaan ervaren. Hun kunstenaarschap, hun ontwikkeling en aanwezigheid op de compound tussen en met de leerlingen (en patiënten) is erg belangrijk. Ze moeten nu alle vier met een voorstel voor een solo tentoonstelling van hun werken komen die ook een sociale component bevat. Voor ons is deze situatie niet statisch voor het vervolg, want afwisseling qua samenstelling ligt in het verschieft als er meer alumni's gaan terugkeren.

Die vaker genoemde mogelijkheid tot terugkeer van de IBB alumni en onze bekommernis daarbij noemen we 'E Fabbrica'.

We merken dat het feit en gegeven dat wij er met IBB zijn op Curacao, aanmoedigend werkt om terug te keren of te weten dat die mogelijkheid bestaat.

Voor elk van de teruggekeerde alumni -ook voor diegene die niet een opleiding heeft afgemaakt, of een geheel andere kant is opgegaan - wil IBB klaarstaan om te steunen bij het opzetten en/of uitoefenen van de beroepspraktijk. De context hiervoor inrichten is in zekere zin al gaande door alumni studenten te betrekken bij projecten en de eerste 'remigranten' een baan en kans te bieden bij IBB. Dat zal vanzelfsprekend niet voor iedereen weggelegd zijn, maar een roulatiesysteem zullen wij zeker invoeren. Het nieuwe pand Esmeralda zal deels ruimte bieden voor de 'E Fabbrica' kunstenaars en creatieven, die tijdelijk een atelier/uitvalbasis betrekken, projecten doen en/of presentaties geven. Echter, iemand die op MBO niveau een opleiding heeft gedaan, bijvoorbeeld grafisch vormgeven, gaan we in contact brengen met een kwalitatief goede vormgever op het eiland, cq helpen een bedrijf op te zetten. Net als bij het voor-opleidingstraject bij IBB, waarbij na 1 jaar het proces eveneens toespitst richting de juiste keuze, wil IBB ook op maat gesneden steun en context bieden voor de terugkeerders. Verderop bij de vraag over samenwerkingen spreken wij over ons plan voor de tussenfase, het pre-master programma; daarin passen logischerwijs ook onze eigen IBB alumni. Verder zal Esmeralda aan het einde van het jaar geopend worden. De eerste fase van de renovatie gedaan door de subsidie van de raffinaderij Isla is af en we hopen in 2016 een tweede deel te ontvangen om alles af te ronden. Toch, zoals gezegd zullen we het spoedig in gebruik nemen en bijvoorbeeld onze groeiende bibliotheek prachtig kunnen installeren alsook de stukken uit onze collectie.

De blokseminars zijn de les-eenheden die de kalender bepalen. Een thema, een techniek en een specifiek doel dat bereikt moet worden wordt centraal of in sub-groepjes behandeld en elke leerling gaat zo door een molen/traject van een heel breed scala van beeldende toepassingen. Zo'n blokseminar duurt gemiddeld 2-4 weken en wordt afgesloten met een beoordeling en gedurende het jaar met gemiddeld 6-8 openbare presentaties, die gemiddeld met 100-200 mensen per keer worden bezocht (NB: de veelvuldige acties in de openbare ruimte trekken nog veel meer de aandacht). Vaak zijn de gastkunstenaars in de AIR programma's hierbij betrokken en tegenwoordig bieden wij onderhavige blokseminars openbaar aan voor amateurs en geïnteresseerden om samen met de leerlingen mee te maken. De gastkunstenaars hebben als obligatie dat ze naast hun eigen werk en productie een blokseminar verzorgen. Tevens tonen zij hun resultaten van hun verblijf in een vorm die passend is bij hun werkwijze, doelen en wensen en IBB faciliteert zo ruimhartig als mogelijk. Een werkstuk blijft achter voor de collectie van IBB. Ten tijden van schrijven hebben we net de residentie van Kaleb de Groot afgesloten. Ditmaal niet met een groots opgezette publiekelijke manifestatie (meestal in combinatie met de resultaten van de leerlingen en ook projecten met de patiënten), maar ditmaal met een dag van atelierbezoeken. Een strak programma van 9 intensieve gesprekken met mensen uit de cultuursector van Curacao en ook een amateur (de ombudsman) en een voormalige leerling Siegene Justina, die op het punt staat naar Martinique te vertrekken voor zijn vervolgstudie. Kaleb de Groot verkocht zelfs een tweetal beelden en zijn positie is nu afgelost door het duo Bart Stuart en Klaar van der Lippe, die tot het einde van het jaar blijven. Met een groep van wederom 40 leerlingen zijn we 1 september jongstleden weer begonnen aan een intensief schooljaar.

In het AIR programma van het Mondriaanfonds zijn voor 2016 het duo Domenico Mangano en Marieke van Rooij gekozen. Zij hebben al twee films geproduceerd omtrent kunst en psychologie en wensen zich nu vast te bijten in onze context met de Klinika Capriles. Interessant vinden wij -hoeveel ervaring wij ook hebben met de natuurlijke omgang en de deelprojecten met patiënten - dat nu een duo komt die zich volledig daarop zal focussen. Allicht zullen de leerlingen en de gemeenschap - zoals IBB te doen gebruikelijk is -erbij worden betrokken. Zonder een eerder voorgesteld idee van IBB bij het Fonds officieel te hebben ingeluid -d.w.z. om toekomstige residenties specifiek te werven middels soort van 'cases' in de sollicitatie procedure - hebben we het komend jaar al twee soort van gewenste 'cases'. Want naast het genoemde duo komt de tweede periode de collectie beheerder van het Centraal Museum Utrecht, Arthur van Mourik. Met hem was al eerder contact en hij zal in onze schaduw al de genoemde lagen en de enorme actieradius van IBB meemaken, zich erin verdiepen en in kaart brengen. Theoretisch zich verdiepen in het beheer en behoud van het immateriële gedachtegoed/de visie/de methode van het begrip IBB. Natuurlijk zal ook zijn concern zijn om ruimschoots te adviseren hoe wij met de groeiende rijkdom aan kunstwerken in de zo moeilijke klimatologische omstandigheden kunnen/moeten omgaan. Daarbij zullen de leerlingen natuurlijkerwijs worden betrokken en derhalve weer een nieuwe referentie worden geboden wat de kunsten teweeg kunnen brengen. Als derde is de voormalige Prix de Rome winnares Priscilla Oliveira Margues Fernandes geselecteerd. Kort door de bocht samenvattend een kunstenaar die conceptueel in contreien van de kunst zich begeeft waar IBB enige afstand van heeft genomen, maar dat daarom juist van toegevoegde waarde zal zijn. Haar Portugese afkomst lijkt ook waardevol, omdat Curacao een aanzienlijke Portugese gemeenschap kent. In het IPS -de International Project Space - residency van het IBB verwachten wij 3 tot 5 kunstenaars. Het hangt af van de agenda's van mensen die wij graag willen ontvangen. Vooral de focus op de regio is onze insteek, maar diezelfde regio met zijn mores brengt vaak ook verassingen voort. Dat wil zeggen, een kunstenaar als de Jamaicaanse Ebony Petterson staat al langer op onze verlanglijst -ze wil ook graag - maar haar drukke bestaan en agenda laat een residency vooralsnog niet doorgang vinden. De verderop in dit stuk genoemde jonge film/theatermaker Antonio Morales uit Puerto Rico, die mogelijk via een pilot met het CFFR (Curacao Filmfestival Rotterdam) zal komen, staat sowieso op onze verlanglijst. De eendaagse workshop die hij vorig jaar gaf was van grote klasse. Die long-list kent nog meer namen en lijstjes, die door niet de minsten worden voorgedragen, zoals door directeur Philippe Van Cauteren van het SMAK. Echter, wij doen liever niet aan 'name-dropping', want zoals gezegd, de verassingen of opschortingen van kunstenaars zijn aan de orde van de dag. En soms -zeker door onze flexibiliteit en de dynamische aard van het IBB - komen we tot keuzes die spontaan/ad-hoc tot heel mooie residenties leiden. Ons bezoek afgelopen maart aan Jamaica en het Edna Manley College bijvoorbeeld, waarbij onze toekomstplannen het heel reëel maken een goede kunstenaar/docent van deze academie uit te nodigen (zie verderop bij samenwerkingen). Ook het recente verblijf van Tirzo Martha aan Art Omi International in de VS en zijn participatie aan het Moengo festival in Suriname brengen nieuwe ideeën voort voor toekomstige residenties. Bade verbleef onlangs een paar dagen bij het project

Caribbean Linked III op Aruba en zag vanuit de Caribische regio een 12-tal jonge kunstenaars aan het werk, waarvan er twee a drie potentieel interessant kunnen zijn voor een IPS residency bij IBB. Diego Espinosa, een multi-percussionist en geluidskunstenaar uit Mexico en Leasho Johnson uit Jamaica maakten indruk. De bijdrage van ons aan de Biennale van Havana heeft ook contacten opgeleverd die kunnen uitmonden in uitnodigingen voor ons IPS programma, maar zoals gezegd, we droppen geen namen als we geen zekerheden hebben. Ook zal Bade in oktober zelf een maand resideren in Buenos Aires bij URRRA en ligt het in de verwachting interessante Latijns Amerikaanse kunstenaars te treffen en het netwerk wederom te vergroten. De kunstenaars die we uitnodigen en die werkelijk kunnen komen zijn precies gekozen op hun kwaliteiten en de te verwachten toegevoegde waarde voor het IBB. De dynamiek en uitwerking van de korter verblijvende kunstenaars in het IPS programma is sowieso anders dan de AIR vanuit Nederland. Zonder aanmatigend te willen zijn, kunnen we na zoveel jaren wel stellen dat de internationale kunstenaars wendbaarder zijn en minder scrupules vertonen dan de kunstenaars afkomstig uit Nederland.

Het eerder ingezette traject 'Hokjesgeesten', waarbij IBB in samenwerking met de specifieke bewoners van een paviljoen tot (semie)permanente werken komt voor de respectievelijke afdelingen is een van componenten die we concreet zullen voortzetten in 2016. Daarbij ontstaan er veelal sculpturen die we langzamerhand willen exploreren tot het eveneens eerder ingeslagen pad van 'International Sculpturepark' dat de hele compound van IBB en Capriles -en dit is een groot terrein, een micro village eigenlijk - zal moeten beslaan. Een meerjaren plan, dat net als zoveel parcoursen en lagen van de brede actie-radius die IBB beslaat, zal innemen. Gastkunstenaars worden erbij betrokken en voegen beelden toe, die dus ook tot onze collectie behoren.

Alvorens wij het belangrijkste qua programmering benoemen voor 2016, het jubileum-jaar nog een paar dingen die het vermelden waard zijn.

IBB acteert met ondergetekenden en alumni in een educatief project in Museum de Fundatie in Zwolle vanaf september tot in het nieuwe jaar. Dit in het kader van een ietwat bedenkelijke context met de volkszangers Nick&Simon en nog een stel 'bekende Nederlanders'. Echter, wij hebben de uitnodiging naar onze hand weten te zetten en zien factoren als nieuw publiek aanboren en in dergelijke context van bereik acte de présence geven als winst. Tevens -en wij doen daar zeker niet minderwaardig over - draaien hun teksten om universele thema's als verlies, verlangen, liefde enzovoorts.

In het eerder genoemde tweede pand Esmeralda zullen wij onderdak gaan geven aan manifestaties en tentoonstellingen en op den duur wellicht ook enig commercieel gewin daaruit kunnen peuren. We zijn op dit moment in gesprek met het bestuur van de Dolf Henkes prijs, die onderzoeken of een uitreiking, expositie op Curacao bij IBB kan plaatsvinden.

Jubileum: IBB hub

Zoals gezegd bestaat IBB alweer 10 jaar in 2016. Dit willen wij vieren, bij stilstaan, reflecteren en mee verder gaan. Gedurende de maanden maart, april en mei plant IBB een programma dat we HUB willen noemen. Een hub is een draai/kernpunt, een

centrum van waaruit verbindingen worden gelegd (vaak worden airports zo aangeduid).

IBB heeft op een bepaalde manier al zo'n functie en positie in de regio en zoals uit de beleidsvisie en plannen blijkt wil het nog meer deze ambitieuze en visionaire verantwoordelijkheid aangaan. Die is ook zeer belangrijk, want het Caribische gebied is ongelooflijk slecht ontsluitbaar. Om twee voorbeelden te geven; om van Curacao op Barbados te komen (een afstand die vergelijkbaar is met een tripje Amsterdam Wenen van rond de 1000 km -vliegtijd een dik uur) ben je een hele dag onderweg met een overstap in Trinidad en een ticket dat bijna evenzo duur is als een retour Curacao Amsterdam (buiten het hoogseizoen). Zojuist terugkomend van een groepstentoonstelling en Caribisch project 'Caribbean Linked III' in Aruba, bleek weer eens bij de 12 jonge kunstenaars uit 10 verschillende Caribische (ei)landen dat ze elkaars eilanden niet of nauwelijks kennen of nooit bezocht hebben. Wel NY, Parijs, Miami of London, waar nog steeds het geloof en de focus ligt dat 'het' er gebeurt. Daar willen wij niet meteen aan tornen, maar zeker wel bijdragen aan geloof, kwaliteiten, inzicht en bewustzijn van de Caribische identiteiten en de versteviging van de kracht, diepgang en eigenheid die hier heerst. De residence periodes van gastkunstenaars op Curacao bij het IBB versterken het karakter en de betekenis van de 'hub', want zij vliegen weer uit en verspreiden informatie, hun ervaringen en invloeden dragen bij tot de uitbreiding van de netwerken. Hetzelfde geldt natuurlijk voor ons vitale onderwijs -en leerlingen beleid.

Nu in onderstaand plan komt de 'IBB-hub' naar je toe!

Vliegen en varen

Een selectie van (ei)landen en partnerinstituten wordt bepaald en een acceptabele vlieg -en vaar route opgesteld. IBB landt met een kleine crew (steeds een senior en een junior vertegenwoordiger) in een haven, op een school, op een markt of in een shopping-mall bijvoorbeeld. In ieder geval, per eiland in een context die met de ontvangende partij (het partner instituut, de lokale opleiding of een aantal pear-figures/artists) is bepaald. Daar zal met een evoluerend traject begonnen worden. Uitgangspunt is een kartonnen doos/box, die gebruikt en ingezet wordt als aanknopingspunt om mee te werken. Hoe die verknoping en 'patch-work' van de aanwas van korte workshops, acties en interventies er precies gaat uitzien is nu op voorhand niet te zeggen. In ieder geval zal IBB's exposure en vermenging plaatsvinden en steevast de context en verplaatsing van grote invloed zijn. Kernwaarden van IBB als bemiddeling, educatie, kunst van hoge kwaliteit en een hang naar doelgroepen uit de zorgsector zullen ere worden aangedaan. Een eenvoudig te verspreiden krant zal meertalig en met foto's het IBB inzichtelijker maken voor de lokale bevolking. Film en video leggen allicht dit spannende proces vast en wisselingen van de wacht en verantwoordelijkheid zullen nog meer diversiteit opleveren. Er zijn op dit moment twee schippers bereid om delen van deze Caribische jubileum tour te varen en het reizende karakter en het wezen van dit zo grote watergebied te bekrachtigen. Een schipper is woonachtig op Curacao en de andere is de kunstenaar en docent van de Willem de Kooning academie uit Rotterdam, Paul Cox. En passant sluit het ook aan bij het roemruchte verleden van de ontdekkingen, de handel, de gewin-gewesten en de culturen die bij elkaar

gebracht werden. Echter, het kompas is op vooruit gericht, het hedendaagse erfgoed en de huidige identiteiten.

De (ei)landen op onze voorlopige lijst met de respectievelijke partners zijn:

Barbados (Fresh Milk en BCC-Barbados Community College), Jamaica (Edna Manley College), Martinique (Le Campus Caraïbéen des Arts, (CCA), Cuba (curator Havana Biënnale Jose Manuel Noceda en Instituto Superior de Arte), Dominicaanse Republiek (curator, kunstcriticus Amable Lópoez Meléndez en het Museum Moderne Kunsten), de Bahamas (Amanda Coulsen directeur van de National Art Galley of the Bahamas), Ateliers '89 (Elvis Lopez) en Suriname (Nola Hatterman instituut en Marcel Pinas).

Kunsthall Rotterdam

De Kunsthall in Rotterdam heeft IBB uitgenodigd zijn 10-jarig jubileum te vieren en onder de aandacht te brengen in Nederland. Gedurende de zomer van 2016 zal IBB 3 maanden lang opereren vanuit de 1400 vierkante meter zaal begane grond en een substantiële vertaalslag maken van wat IBB behelst. Dat wil zeggen, niet zoals vorig jaar in Gent i.s.m. het SMAK een workshop 'summerschool' van slechts twee weken (hoe geweldig die ook waren). Nee, nu op een werkelijk vergelijkbare wijze als in de praktijk op Curacao 3 maanden lang de gelaagdheid en dynamiek aanwenden in de Nederlandse context. Dus met een selectie leerlingen (landelijk of enkel uit Rotterdam geworven), de vergelijkbare doelgroepen als op Curacao- talentvolle teenagers tussen de 15 en 24 jaar - afkomstig uit diverse milieus en achtergronden. De aspecten en actie-radius die we op Curacao bezigen in de publieke ruimte, de community, de zorg-sector, amateurs en professionals van hoge kwaliteit doorlopend gelardeerd met het leer/vormingstraject van de talentvolle 'youngsters' zal spektakel en diepgang opleveren. Een wederzien met een groot aantal AIR's en internationale kunstenaars uit ons IPS (International Project Space) programma, die via het voormalige Fonds BKVB en het Mondriaanfonds IBB bezochten (ca. 50). Zij zullen korte workshops geven, lezingen en de beweging die IBB toen betekende van hedendaagse vibratie voorzien. Zonder te grote ambities of pretenties te etaleren, geloven wij zelfs dat IBB een dusdanig voorbeeld kan stellen voor kunstonderwijs, mentoring en vorming in Nederland. Allicht worden de ca. 40 alumni in Nederland ook betrokken, de vele voormalige stagiaires en zijn samenwerkingen met de diverse opleidingen (voornamelijk academies) een thema. Het volgen van het hele proces door een camera-ploeg van de televisie lijkt ook serieus in de maak.

De Kunsthall onderstreept het 'vliegwielmoment' en is zo genereus ruimte te bieden en mee te helpen aan deze duidelijke 'coming-out' in Nederland.

Museum Beelden aan Zee

Mede oprichter Tirzo Martha van IBB is uitgenodigd voor een solo-expositie in het Museum Beelden aan Zee in Scheveningen. De opening zal in oktober plaatsvinden en tot in januari 2017 duren. De directeur van het museum -die al tweemaal het IBB bezocht - vindt het vanzelfsprekend dat in Martha's expositie ook flink ruimte wordt gemaakt voor IBB. Een precieze invulling is nog niet duidelijk maar vanuit de bovenstaande concrete plannen en programmering valt te verwachten -en zeker passend bij Tirzo Martha's werkwijze - dat uit de voorgaande processen deel-

conclusies en de gevolgen een vitale rol zullen spelen in zijn grote overzicht. Martha en het museum zijn nog in gesprek met het Perez Art Museum in Miami dat zeer geïnteresseerd is de tentoonstelling over te nemen. En, waren we niet eerder in het jaar op zee, dan ligt een afronding aan Zee in Scheveningen in het verschiet! Kortom, een zeer dynamische programmering voor de boeg (deels letterlijk) in 2016, waarbij wij een aparte begroting opstellen met ook de andere mogelijke subsidiënten en bijhorend dekkingsplan.

HUB HUB IBB

Wat is in het geval van een samenwerking de inhoudelijke meerwaarde van de samenwerking?

Samenwerking is vanaf het begin van het IBB een belangrijke component in onze benadering, vooral omdat het gaat over de toegankelijkheid tot de Curaçaose gemeenschap, educatie en vorming en het creëren van draagvlak. Samenwerking is soms een vies en ongewenst woord in de Curaçaose gemeenschap omdat per individu of organisatie dikwijls een andere betekenis wordt gegeven (eigen belang vertroebelt veelvuldig de invulling). De angsten die erbij komen kijken zijn vaak gebaseerd op het verliezen van erkenning en of financiële mogelijkheden. Hierdoor verloopt de samenwerking soms stroef, slecht, of gelukkig toch ook goed als de neuzen dezelfde richting in wijzen.

Zo hebben wij al heel wat partijen voorbij zien komen en gaan. Opportunisten vanuit werkgroepjes en subsidiepotjes in Nederland (waar buitenlandse organisaties ook graag op inzetten) tot en met korte termijn engagement avonturiers uit de 'binnenlanden'. Niks tegen pilots en naïef experiment -wij zijn er ook zo mee begonnen - maar vaak blijkt de commitment onbeduidend en zoals gezegd, de insteek of het streven naar een kwalitatief doel niet verder te gaan dan de beperkte middelmatige gedrevenheid.

Een recent voorbeeld is de samenwerking tussen IBB en UOC (University of Curacao) waarbij het project uiteindelijk ons een onbevredigend gevoel gaf. De doelen op papier kwamen overeen, maar in praktijk bleek het totaal anders te zijn. Er werd een heel team van buitenlandse gasten (experts) uitgenodigd (ingevlogen) om een 'community' project te doen met de studenten van beide opleidingen ('engineering' en 'kunststudenten') en een architectuurafdeling van een Colombiaanse opleiding, maar de aansluiting kwam maar niet tot stand. Volgens ons, o.a. als gevolg van de verschillen in inzichten, belangen, de ad-hoc aanpak en doelen. Hierdoor bleef bijvoorbeeld de participatie van de buurtbewoners totaal uit en zijn ze niet werkelijk onderdeel van het proces geweest en dat is dus een gemiste kans, die meer schade berokkent voor de 'achterblijvers' (wij dus) om verder te gaan en vertrouwen te kweken. Hierbij wordt de term engagement heel gemakkelijk genoemd, maar feitelijk bleef het bij praten, 'mapping', nog meer praten en dan ook nog eens met organisaties/ 'pear-figures', waarvan het best onduidelijk was of ze wel voldoende draagvlak voor hun bestaan in de buurten hadden.

Niet om te klagen, maar wel teleurstellend omdat je van een universiteit meer verwacht en de te exploreren terreinen en mogelijkheden aan je voorbij ziet gaan. We geven nooit op en in principe zijn mislukkingen soms ook nodig om 'erachter te

komen', maar we zijn wel waakzaam en alert om niet weer zoveel onbevredigende 'efforts' te geven en zo weinig -in onze ogen - ervoor terug te krijgen.

Samenwerking gebeurt allicht op verschillende niveaus, interesses en op (creatieve) manieren die mogelijkheden en groei tot stand kunnen brengen en ook het voortbestaan van het IBB sterker maakt.

Een 'steady' voorbeeld hiervan is onze nauwe band met de psychiatrische Klinika Capriles. Een 'barter deal' is van kracht. Voor het werken met de patiënten en onze levendige aanwezigheid en uitwisseling zijn er twee gebouwen ter beschikking voor het IBB, waarvan er een gratis is en die andere voor een lage huurprijs in gebruik is. De activiteiten van het IBB brengen ook meer mensen op het terrein van Capriles en dit op zijn beurt geeft meer inzicht aan de mensen, de gemeenschap van wat er allemaal te zien is bij Capriles en het IBB. Hierdoor worden de verhaaltjes rondom Capriles, de vooroordelen ook langzaam veranderd in meer positieve inzichten van wat de kliniek allemaal doet en dat het niet een plek is om de gevaarlijke gekken op te sluiten. Dit emancipatieproces valt niet te onderschatten in de samenleving en cultuur van Curacao en het Caribisch gebied.

Het eerder genoemde 'Esmeralda' en het 'Sculpturepark' zijn twee grote elementen die hout snijden voor de toekomst en steeds breder gedragen worden. Eveneens brengt onze groeiende bekendheid -en dus de wetenschap van de bijzondere symbiose van een opleidingsinstituut, professionele kunst en zorg/psychiatrie - ruimschootse interesse teweeg uit beide velden. Er zijn een groeiend aantal mogelijke partners die -daar gaan we weer - willen samenwerken aan een project 'Art Brut, naïeve kunst, outsider art' en dergelijke. Wij bekijken nauwgezet wat we willen en wat werkelijk van toegevoegde waarde kan zijn. NB: de eerder genoemde residence kunstenaars Domenico Mangano en Marieke van Rooij die bij aanvang 2016 komen hebben hun hele concept en benadering hierop geënt en wij zijn heel benieuwd en verheugd met hun komst.

De samenwerking met de academies in Nederland (maar ook met een MBO opleiding als CIBAP in Zwolle) is al jaren innig en van een hoog niveau dat een coherente lijn impliceert. De studenten die bij het IBB zitten worden niet simpelweg enkel voorbereid op hun portfolio, maar op het halen van hun vervolg opleiding. Om dit mogelijk te maken is er een nauwe band, een stevige samenwerking nodig. Er is een regelmatig contact met de desbetreffende coördinatoren en begeleiders om de ontwikkeling van de studenten te volgen en ook om meer inzicht te krijgen in wat, hoe en waar er meer aandacht besteed moet worden om ze sterker en beter voor te kunnen bereiden. Ook bij de aanname procedures en de extra testen die te laag geschoolden moeten doen, is er met de respectievelijke opleidingen en hun cognitieve toelatingsbureaus frequent contact. Tot nu toe kunnen we verheugd constateren dat de meeste van onze leerlingen het goed doen en de academies reageren ook positief. Afgelopen juni zijn er weer 4 alumni afgestudeerd. Twee van een MBO, waarvan er een verder gaat studeren aan de St.Joost in Breda en van de AKI en van de HKU studeerden ook twee voormalige IBB leerlingen af. Onze leerlingen (ca. 40) zitten verspreid door het hele land. Op een van onze laatste bezoeken aan Nederland hebben Bade en Martha lezingen gegeven o.a. in Enschede bij de AKI en bij academie Minerva in Groningen. Bij laatstgenoemde academie studeert nog geen IBB leerling (wel op de plaatselijke MBO bij illustratie zit een IBB

leerling), maar de wederzijdse interesse en waardering is daar. D.w.z., verrassenderwijs werd IBB benaderd in 2014 om onder auspiciën van twee curatoren vanuit de academie en de universiteit een voordracht te doen met IBB als keuze en vertaling voor het Nederlands paviljoen in Venetië. Wij zijn daar ruimschoots op ingegaan en hebben meegewerkt aan een concept, maar zoals u weet is de keuze op een andere invulling gevallen. Niet erg, wellicht nog een brug te ver, maar een veeg teken dat ook vanuit de academische wereld de waardering en interesse in onze benadering aanwezig is. Dit merken we ook door de vele stagiaires die vanuit de Nederlandse academies en lerarenopleidingen zich melden bij IBB. De universiteit van Leiden en in bijzonder professor Kitty Zijlmans willen wij noemen als een ambassadeur van het IBB. Maar van samenwerking kunnen we ook spreken. Niet alleen gaven beide oprichters van IBB gastcolleges i.k.v. 'World Art Studies' in Leiden, maar Zijlmans is ook betrokken bij de solo retrospectieve expositie, die Tirzo Martha voorbereidt voor Museum Beelden aan Zee in 2016. Ook vanuit de museale hoek vanuit België, het SMAK met Philippe Van Cauteren is sinds de solo van Bade vorig jaar in Gent en het bezoek van Van Cauteren aan Curacao een innige band ontstaan. De breed gedragen interesse levert in het internationale veld sparring partners op waarmee wij uitwisselen en soms de degenen kruisen en de visie aanscherpen. Edoch, we blijven kien op onze hoede en met name op ons honk, want dáár (Curacao) moet het eerst gebeuren (en zoals u uit het voorgaande hebt kunnen filteren is dat nogal wat!)

Het vizier op de regio is evident en groeiende. Het mooiste voorbeeld en hoopgevend tegelijkertijd is, dat er op dat gebied vanuit Curacao (stichting studie financiering) medewerking is en een eerste IBB leerling verder gaat studeren in de regio. En wel op Martinique aan Le Campus Caraïbéen des Arts, (CCA). Eind 2014 tekenden wij een 'protocol of cooperation agreement to govern the exchange of students and a memorandum of understanding'. (ter illustratie van samenwerking op weer een ander niveau en de veelomvattendheid van onze actie-radius heeft de lokale Curaçaose computer-store, waar wij veel apparatuur kopen een lap-top gesponsord aan de desbetreffende leerling!). Ook met het Edna Manley Institute for the Arts in Kingston Jamaica is na ons recente bezoek en uitgebreide inventarisatie een streven uitgesproken om meer uit te gaan wisselen. Wij hopen in 2016 de eerste residence kunstenaar (verbonden aan deze academie) bij IBB te ontvangen, zodat wederzijds een goed beeld van elkaar kan ontstaan.

Het contact en de samenwerking met het platform 'Fresh Milk' op Barbados was al daar en is uitgebreid vanwege nieuwe ontwikkelingen die zijn ontstaan - Tilting Axis: Within and Beyond the Caribbean- Shifting Models of Sustainability and Connectivity -. Wij bezochten de conferentie en droegen ons steentje bij in de vorm van lezingen en in de discussies, maar wij zijn wel enigszins sceptisch m.b.t. al het gepraat, zonder een gezond katalyserend effect dat wij voorstaan. Positiever zijn we m.b.t. een ander Caribisch initiatief 'Caribbean Linked', dat dit jaar bij Ateliers '89 op Aruba wordt georganiseerd en waar het doen en ontmoeten veel meer actie oplevert aan nieuwe beelden, contacten en dan vooral voor nieuwe generaties kunstenaars uit de regio. De regio die zo opvallend slecht toegankelijk is en vooral duur en omslachtig qua reizen. Ten tijden van dit schrijven hebben afgevaardigden van de cultuurwereld uit buur-eiland Bonaire interesse getoond in de mogelijkheid

talentvolle jongeren bij IBB de vooropleiding te laten volgen. Een interessant plan en wij overwegen in te gaan op de uitnodiging om in november op de beroepenmarkt te staan op Bonaire en over een samenwerkingsverband concreet in onderhandeling te gaan.

De participatie van Bade en Martha -als vertegenwoordigers van IBB - op de laatste Biënnale van Havana in Cuba heeft ook meer munitie opgeleverd voor mogelijke samenwerking met academies en kunstenaars/curatoren uit dit grote land. (lees ook in onze alinea 'Jubileum-viering'). We zijn meer dan opgevallen en een groeiende entiteit en gewaardeerde factor in het Caribisch gebied.

Kortom, in IBB's visie is onze blik open en gericht op het belang van de jonge aanwas van nieuwe creatieven en jonge kunstenaars van ons eiland. De automatische en traditionele gang naar Nederland voor een vervolg is logisch maar niet voor allen van toegevoegde waarde.

Een project waarbij ze uitgezonden worden om op een ander eiland in het Caribisch gebied aan de slag te kunnen gaan is ook van belang voor hun oriëntatie. Hierdoor komen zij in aanraking met niet alleen Curacao maar ook met de andere eilanden waar er andere mogelijkheden, visies en kwaliteiten aan bod komen. De in voorgaande jaren ingezette constructie 'Junior-Senior' exchanges, waarbij wij bij buitenlandse reizen/exposities in de regio AIR kunstenaars meenemen en leerlingen van IBB, heeft ons veel opgeleverd en mede bijgedragen aan een structureel vervolg (o.a. zie plannen Jubileum 2016; 'IBB hub').

Tussenfase

We hebben in eerdere beleidsstukken er geen geheim van gemaakt dat IBB -zeker met meer ruimte van Esmeralda en het programma 'E-Fabbrica' in werking - een component wil toevoegen aan het profiel. Door de ervaringen van de laatste jaren en ook onze aandacht aan de mogelijke terugkeer van uitgevlogen studenten (alumni of in sommige gevallen de eerder teruggekeerden), plus de groeiende contacten in de regio met partner-instituten en opleidingen, lijkt ons een soort 'pre-master' atelier situatie ideaal. Het IBB biedt als structuur een perfecte/natuurlijke context aan om je te kunnen oriënteren op een vervolg en/of carrière. Door de aanwezigheid van de kunstenaars in residency, de alumni van E Fabbrica en de bezoekende kunstkenneren kan er gereflecteerd worden op de werken van de studenten in de tussenfase. Studio bezoek met als doel de werken te bespreken en erover te reflecteren is van grote waarde voor de nieuwe kunstenaars en creatieven. Maar ook de visie, de bemiddeling en de gedeelde verantwoordelijkheid hoe je zou kunnen bestaan, je niet dood starend op een traditioneel kunst-markt-systeem, waarvan op Curacao en in de regio al helemaal geen sprake is.

In Nederland hebben we al de 'Meester-Gezel' regeling en wij zouden die op specifieke wijze voor Curacao en de regio willen ontwikkelen. Niet alleen voor de IBB-alumni, maar ook voor Nederlandse bachelor studenten en vanuit de Caribische regio. Er is hier bij IBB in principe zoveel expertise en het is geweldig dat de eerste doelgroep van groeiende aanwas teenagers daar gebruik van kan maken, maar wij geloven -met de nabije en verre toekomst doorlopend in perspectief - dat meerderen daarvan moeten kunnen profiteren. Concreet denken wij aan partnerinstituten/academies die een atelier huren/hebben bij IBB en jaarlijks studenten uitzenden. Je kunt dergelijke constructies op maat snijden per geval. HKU, Minerva, KABK

(waarmee IBB ook een officieel samenwerkingsverband heeft), AKI en vooral Willem de Kooning academie uit Rotterdam zijn zeer geïnteresseerd in deze uitbreiding. En ook in de regio -Jamaica, Barbados, Suriname en Aruba - zijn de kaarten goed geschud en is er interesse om 'pilot's gewijs' dit te onderzoeken. Het voormalige hoofd van afdeling Fine Arts van de WdK te Rotterdam, Ton van Daalen, heeft aangeboden te helpen met het ontwikkelen van deze tussenfase. Met zijn expertise in het kunstonderwijs kan hij het IBB begeleiden in het opzetten van de structuren en de inhoudelijke basis voor een goede 'pre-master'.

De samenwerking met het Curaçaos Museum en NAAM (National Anthropological and Archeological Management) heeft meer een vorm van elkaar ondersteunen waarin het IBB de twee instituten bijstaat. Het gaat met name om de uitwisseling van kennis, materiaal en context die als doel heeft de gemeenschap dichter bij hun cultuur, erfgoed en mogelijkheden te brengen.

Om dit mogelijk te maken zijn er meerdere partners nodig die ook toegang tot de mensen gemakkelijker kunnen maken. Hierbij kunnen wij als voorbeeld geven onze samenwerking met de Theatergroep Kadaken. Zij maken toegankelijk theater en zijn zeer actief op scholen en met hun benadering -maar sowieso heeft theater hier een directer appeal - vertalen ze hun ideeën en reflecties op aantrekkelijke wijze. Op voorspraak van stichting Doen, die hen ook subsidieert, zijn ze bij ons terecht gekomen en praten we over efficiëntie, ruimte en gebruik maken van elkaars expertise; wordt vervolgd.

De samenwerking met de ouders is altijd van groot belang geweest voor het IBB en de studenten. Een aanname bij IBB gaat niet zonder eerst overleg met de ouders of verzorgers van de toekomstige leerling. De familie en de achterban zijn voor de leerlingen vaak hun enige referentie. Als zij erachter staan, dan gaat het gemakkelijker voor de studenten, maar jammer genoeg is het niet al te vaak zodanig. Het komt regelmatig voor dat de ouders willen bepalen wat de keuze van de student moet zijn om later een baan en inkomsten te garanderen. Hierbij zorgt het IBB voor de nodige inzichten en begeleiding om de ouders meer referentie te geven dan alleen het oog op de inkomsten, de zekerheden voor de toekomst van hun kind. Vaak zorgen deze bemiddelingen voor de rust die nodig is om hun studie voort te kunnen zetten. Dit schept ook vertrouwen bij de ouders waardoor de communicatie vlotter verloopt.

Verele Engels Ghering, dochter van Dr. Engels, de oprichter van het Curaçaos Museum schrijft vaak over kunst en zij is tevens ook docente Frans bij Alliance Francaise. Het IBB heeft haar

gevraagd om onze eerste student, Siegene Justina, die in Martinique gaat studeren lessen Frans te geven die gericht zijn op het kunstjargon en de opleiding. Ze was zo trots dat zij les kon geven aan de eerste student die in de regio gaat studeren, dat zij haar lesgeven heeft uitgebreid met het begeleiden en helpen om alles te regelen voor de student. Ze is ook studie counselor voor studenten die in de Verenigde Staten gaan studeren, dus heeft zij gebruikt gemaakt van haar ervaring om er alles aan te doen om het verloop van de voorbereidingen voor Siegene soepel te laten lopen.

Langzamerhand komen er meer en meer sponsors bij die het mogelijk maken dat de studenten, die het leergeld niet zelf kunnen betalen toch hun lessen op het IBB

kunnen blijven volgen. Naast het PWC die al jaren studenten sponsort, hebben wij sinds vorig jaar ook het Prins Bernhard Cultuur Fonds Caribisch Gebied, die een drietal of zelfs een viertal leerlingen sponsort. Dit jaar is het bedrijf Bearing Point ook van de partij om een student te sponsoren. Wij hebben nu ook een particulier, de vader van staflid Fiona Henriquez, die ook heeft besloten om een student te steunen. We zoeken naar op maat gesneden sponsoring en samenwerking in het bedrijfsleven (zie eerder het concept met het bedrijf Balance), maar het is en blijft niet eenvoudig en de grote mecenas is nog niet opgestaan. Het rijkste voorbeeld is dhr. Elias, die vooral geld pompt in commerciële kunst/cultuurfestivals als de equivalenten van het Rotterdams film en jazz festival, waarbij entertainment en vermaak de consumerende factor bepalen. De grote verrassende steun van de Venezolaanse olieraffinaderij ISLA bij de renovatie van ons tweede pand 'Esmeralda' is een feit en de eerste fase is afgerond. Zij willen met ons in gesprek over fase twee waarbij het dak van Esmeralda ook afgemaakt wordt. Het is overigens gevoelige materie op Curaçao omdat Isla geassocieerd en gestigmatiseerd wordt met vervuiling. Niet geheel onterecht maar wij zeggen op onze beurt -omdat alles wat krom is recht gepraat kan worden en anders de eerste de beste kleuterschool met de steun ervan doorgaat - dat de Curaçaose overheid op vele gebieden -en vooral in het landschap van cultuur en onderwijs- al decennia lang nalatig is en grote achterstallige vervuiling heeft veroorzaakt. Wij hebben sinds de oprichting van IBB de link en het contact altijd opgezocht en onderhouden met de lokale kunstwereld -die met name gerund wordt door oud cultureel establishment met hun commerciële galleries. Soms tegen de klippen op, omdat het wederzijdse vertrouwen ondermijnd werd door hun angst voor concurrentie en wij wel eens dreigden ontmoedigd te raken door zoveel middelmaat. Door het organiseren van lezingen, studio bezoeken bij kunstenaars in residence, lokale kunstenaars ruimte bieden, open participatie in de blokseminars en projecten ontwikkelen speciaal voor en met de lokale kunstwereld, proberen wij zowel de amateurs als de beroeps kunstenaars naar het IBB te trekken. Langzamerhand, maar zeker groeit de waardering en interesse in het IBB van deze groep. Ze zien steeds meer dat het IBB een belangrijk onderdeel is van het cultureel landschap en dat we er niet zijn om te concurreren.

Sinds de eerste editie doen IBB en haar studenten mee met de filmwedstrijd voor lokale filmmakers tijdens de Curaçao International Filmfestival Rotterdam (CIFFR). Sinds twee jaar is er tussen de twee organisaties een concreter werkverband ontstaan, waarbij IBB medewerker Omar Kuwas een workshop geeft aan jongeren tussen acht en vijftien jaar op de laatste dag van de festival, nadat zij een collectie korte films hebben gezien.

Voor de vijfde editie van het CIFFR, en tevens het tienjarige bestaan van het IBB, willen de twee organisaties de samenwerking verstevigen. Om te streven naar meer 'social engagement' en het internationale vizier van beide organisaties te benadrukken, willen zij starten met een residentie programma voor jonge filmmakers uit Nederland en uit het Caribisch gebied. In dit residentie programma zal een filmmaker uit het Caribisch gebied voor een periode (bijvoorbeeld 2-3 maanden) voor het eigenlijke CIFFR festival gekoppeld worden aan een filmmaker

uit Nederland (bijv. van de filmacademie). Deze twee filmmakers werken tijdens hun residentieperiode samen met de IBB studenten en ook met de bevolking van Curaçao aan een film die tijdens het CIFFR zal worden vertoond en volledig op Curacao is geproduceerd. De invulling van de film en het raamwerk van de samenwerking zal voortvloeien uit hoe de residenten met de ontmoeting tussen de twee werelden waar zij uit komen omgaan. IBB is gewend om kunstenaars te faciliteren en ziet een dergelijke confrontatie en productie als een grote uitdaging en toegevoegde waarde voor iedereen.

Voor de eerste ronde van dit residentie programma (2016) wordt er gedacht om de Puertoricaanse theater- en film maker Antonio Morales uit de nodigen als de resident uit het Caribisch gebied. Morales is het brein achter het theaterstuk "Por Amor en el Caserío" [Door Liefde in de Ghetto] en de gelijknamige film die in de vierde editie van het CIFFR meedong voor de Yellow Robin Award prijs. Hij gaf bij de laatste versie van het festival een 'masterclass' bij IBB en dit sloeg enorm aan bij de jongeren, alsook bij het begeleidingsteam.

IBB voorziet een sterke toename van betrokkenheid en participatie door de specifieke aanpak en dus meer begrip en waardering voor de andere kwaliteiten van film. Een eerste pilot kan ruimte creëren voor opvolging en noodzakelijke continuïteit om diepgang te garanderen.

Op welke manier is de bijdrage van het Mondriaan fonds cruciaal? Deze vraag wordt gesteld met het oog op effectmeting van de bijdragen van het Mondriaan fonds.

Over effect en meten is al eerder iets beweerd in dit stuk. Hachelijke ondernemingen in onze 'tak van sport'. Een paar miljard mensen keken naar de finale van het laatste WK, maar weet u nog wie er scoorde voor de...? Mystificatie, nagalm en effect zijn er nog wel van de 'Hand of God' door Maradona, 1986 Engeland-Argentinië, maar of het nu de halve of kwart finale was, weten de meesten niet meer...en in welk land...? En hoe lang zullen we dit onthouden als je het afzet tegenover gebeurtenissen als Golgotha -vermoedelijk als je de schilderijen ziet een honderdtal aanwezigen -, de eerste opvoering van de Hamlet - pak 'm beet 1000 mensen- en de eerste uitvoering van de 9de symfonie van Beethoven in Wenen -een theater gevuld-. Hun vibraties continueren en blijven vervoeren en kunst opleveren. Wij zijn verre van tégen drempel-verlaging, of vóór het bewaken van het elitaire zichzelf bevestigende art-establishment. Ondergetekenden waren wellicht voor de troepen uit van staatssecretarissen cultuur en hun sociale agenda's buiten de kaders van de kunst al aan het aanmodderen met kinderen, gevangenen, bejaarden en aan het sleuren met amateurs. Nu stappen we weer in een 'idiot' project met volkszangers Nick&Simon in museum de Fundatie. Bovendien bewijst IBB met zijn unieke profiel op het terrein van de psychiatrie dat onze offers en investeringen zin hebben en geen korte termijn opwellingen zijn. Maar 'the art of impact' kun je niet werkelijk bevorderen door een speciale donatie of fonds. Een cross-over moet echt zijn en uit interne noodzaak ontstaan. Well, here we are...Wij hebben met IBB iets bereikt en neergezet dat nog jong is, maar al veel heeft veroorzaakt. Jonge mensen met talent op sporen gezet, ouders erbij betrokken en bemiddeling naar een achterban om het mogelijk te maken en dat levert vibratie op en verantwoordelijkheid. Uit het voorgaande heeft u mede kunnen constateren dat

wij niet inzetten op consolideren maar veel groeiplannen voorzien. Echter, tegelijk denken wij na over de 'IBB legacy' en hoe IBB 'veilig' verder kan gaan op den lange duur. Ja met alle risico's van dien is veiligheid, geduld en bescherming nodig. Zeker in een maatschappij, die niet klaar lijkt of politiek kenbaar maakt, klaar te zijn om de meerwaarde en kwaliteiten te erkennen (in klinkende munt) en ons substantieel te ondersteunen. We gaven in het voorgaande aan hoe we proberen te laveren en alternatieven zoeken bij nieuwe doelgroepen, potentiële sponsors en mecenasen. Alles is vergankelijk en tijdelijk. Toch is de macht van kunst om onvergankelijke beelden te creëren. Dat kan ook een instituut zijn, we noemen vaker IBB een totaal installatie. En een samenleving heeft zo iets nodig, dat is wel gebleken.

Wij hebben geen moeite met de grote verantwoordelijkheid en de breedheid van het ondernemende karakter, dat nodig is om IBB te laten voortbewegen. Het aanscherpen van de visie en de daarbij horende aspecten lijken wel op processen van het maken van een goed beeld; een beeld dat beklijft, waarbij je zoekt naar wat erop moet en eraf moet. Dat zijn derhalve geen bedachte constructies maar bewegingen en ontwikkelingen die (nooit af zijn) kwetsbaar zijn, want het dualistische van de veilige haven/basis -het geruststellende - tegenover of tegelijk met het verontrustende moet erin zitten en ervan uitstralen.

Ja en daarbij, moge u hopelijk duidelijk zijn, is de niet haperende steun vanuit het moederland, van het Mondriaan fonds van existentieel belang voor IBB (maar ook andere Nederlandse fondsen). Ondanks de onherroepelijke verbinding en status van de Koninkrijk banden baart ons dat zorgen, de onbereikbaarheid van de Curaçaose overheid met name, die vooral andere 'economische' toeristische en folkloristische kaarten speelt en vaak niet verder komt dan praten en 'n grote mond.

We programmeren interessant, de residencies gaan met verrijking doorgaans weer af van het eiland, we hebben meer -en zeker diverser publiek /bezoekers vermoeden wij dan BAK en Marres bij elkaar, en niet zo'n interessante designbalie als Tent, of een sophisticated koffietentje met biologische bagels, maar onze vorming en onderwijs zouden wel degelijk (ei)landelijke steun behoeven. Plicht en moraal zijn wat ons betreft termen die genoemd moeten worden. Wij zouden graag voorstellen, bespreekbaar willen maken of het Mondriaanfonds via de Nederlandse landelijke overheid een rol kan spelen in de bemoediging en aansporing van de Curaçaose overheid.

To Be or not to Be,

Tirzo Martha en David Bade
Willemstad, Curaçao, augustus 2015